

בולעטין # 110 - וועד הכשרות

ארגון מוקדש לתיקון מצב הכשרות

באמצעים של בירור, חקירה ודרישה, התיעוצות, הודעה, והצעה
חודש חשון תשס"ו לפ"ק

מכתב נגד "בודק"

י"ג לחדש מנחם-אב ה'תשנ"ה לפ"ג

הנה נשאלתי מהרה"ג ר' יהוסף בן ציון ראטנברג שליט"א בדבר מה שנוהגין אנשים למכור קרוי"ט בלע"ז והשם של זה קוראין אותו "בודק", והיינו שבודקין אותן ונכתב ע"ז שא"צ עוד לבדיקה, והאופן הבדיקה שהם עושים שמניחים תחת זוחלין וכך נפלו התולעים.

והנה נקדים דבר מה, דהא דמחויב בבדיקה הוא, מדינא מד"ת, והיינו שחל החיוב של בדיקת התולעים על הגברא, כיון שיש חשש של מיעוט המצוי כמו בטריפות שמצריכין בדיקה משום חשש של מיעוט המצוי, אבל אם מסירין החשש של מיעוט המצוי חל בדיקה עליו, ולפי"ז הא דנוהגין בזמנינו יש להתיר, כיון שאין כאן עוד מיעוט המצוי ואע"פ שיש כאן עוד תולעים הוי פחות ממיעוט המצוי ואינו מחויב בבדיקה דאטו כל פרי בעי בדיקה מפני שאפשר יש בו תולעים (ובגופא דעובדא צריך לעיין אם מסירין את המיעוט המצוי).

או י"ל דחל בדיקה כיון דהוי חזקת תולעים וכ"ז שלא הוסרו החזקה חל עליו חיוב בדיקה. והנה מצד שני יש לומר דהעיקר כיון דלא הוחזק שהוא אסור מכח מיעוט המצוי אע"פ שלא הוחזק דליכא תולעים נמי כשר, אמנם צריכין לעיין, אם בטריפות כשבודקין רוב סירכות ומיעוט לא, אם כשר מטעם דאינו משום חזקת טריפה משום מיעוט המצוי אע"פ שאינו בחזקת כשירה אבל כיון שהוציא מחזקת מיעוט הכשר מהני וכשרה או יש לחלק דהנ"מ בפרי סתמא שאין מחיוב כלל בדיקה אע"פ שיש למצוא תולע אבל כיון שאינו בחזקת מיעוט המצוי אינו מחויב בבדיקה אבל הכא כיון שפעם אחת חל עליו חיוב בדיקה מטעם מיעוט המצוי אע"פ שהוסר חשש זה בעינן שיהא מוחזק בכשרות.

כל זה בד"א (כשבא השאלטי"ן לאדם בלא בדיקה אמנם כשבא לאדם מיד המוכר בחזקת בדיקה יש לעיין אי) בנוגע לאדם הקונה השאלטי"ן, אמנם מצד המוכר בחזקת בדיקה, יש לעיין אי שרי למכור בחזקת בדוק, או צריך עכ"פ להודיע שבלתי בחזקת בדיקה כ"כ, [ואפילו את"ל בנידון הנ"ל שנצדד לאיסור דבעינן בדיקה עד שתהא בחזקת בלתי תולעים], הנה בעצם י"ל כיון דרק מוכר לאחרים ובעצם אין כאן איסור אפי' מד"ס דהא אין כאן לא מזיד ולא שוגג כלל דהא לא ידע הקונה דלא הוסר החזקת תולעים לגמרי, או י"ל דעכ"פ צריך להודיע, ואע"פ דבדורות שלפנינו וכן נוהגין בזמנינו שכל טריפות שמקילין בהפסד מרובה לא מודיעים להקונים כלל מ"מ יש לחלק דהכא נוהגין לבדוק השאלטי"ן עד שתהי' בלתי תולעים כלל וממילא איכא מכשול ובפרט ליר"ש וכדו', ועי' בפתחי תשובה (סי' ל"א סק"ב) מה שהביא מהחת"ס דמוכר צריך להודיע אם מקיל בהפ"מ, ודלא כרעק"א, ואפי' להחת"ס אם אין בשר אחר שמוכרים בלא הפ"מ אין צריך להודיע, וה"ה בנידון דידן אין מצוי שמוכרים השאלטי"ן בלתי תולעים כלל, ולכן אפשר לומר דלא בעינן להודיע, ויש לחלק, ואכמ"ל, ועכ"פ נראה דיש מקום לחומר אז כיון דהמוכר לא יצא יד"ח וממילא ע"כ צריך להודיע, והבן.

וועד הכשרות דהתאחדות הקהילות דארצות הברית וקנדה